

Bruxelles, 11.7.2023
COM(2023) 405 final

**COMUNICARE A COMISIEI CĂTRE PARLAMENTUL EUROPEAN, CONSILIU,
COMITETUL ECONOMIC ȘI SOCIAL EUROPEAN, COMITETUL REGIUNILOR
ȘI CURTEA DE CONTURI**

Planul de acțiune privind strategia antifraudă a Comisiei - revizuirea 2023

{SWD(2023) 245 final}

1. INTRODUCERE

UE se confruntă cu provocări majore, printre care inflația, redresarea post-pandemie, schimbările climatice și războiul de agresiune împotriva Ucrainei. Astfel de provocări exercită o presiune enormă asupra bugetului UE. Prin urmare, este mai important ca oricând ca bugetul să beneficieze de o protecție eficientă și ca fondurile UE să ajungă la destinatarii vizați. Orice eșec în acest sens erodează încrederea în instituțiile UE și în UE în ansamblu.

În acest context, acum este momentul potrivit pentru a face un bilanț al eforturilor Comisiei de combatere a fraudei și a neregulilor și pentru a da un nou impuls acestor eforturi.

Deși protejarea bugetului UE este o responsabilitate comună a UE și a statelor sale membre¹, Comisia Europeană joacă un rol principal în stabilirea standardelor și în crearea cadrului pentru această responsabilitate comună. Un instrument-cheie pentru punerea în aplicare a acestui rol este strategia antifraudă a Comisiei (SAFC) și planul de acțiune care o însoțește, cea mai recentă datând din aprilie 2019².

SAFC 2019 a precizat că planul de acțiune va fi revizuit și modificat, după caz. Astăzi, noile realități cu care se confruntă Comisia în eforturile sale de a proteja bugetul UE impun o astfel de revizuire. Scopul este de a avea un plan de acțiune specific și cu impact care să abordeze provocările tot mai mari cu care se confruntă UE în domeniul combaterii fraudei, bazându-se în același timp pe activitatea desfășurată în cadrul planului de acțiune din 2019.

La fel ca predecesorul său, planul de acțiune revizuit urmărește să consolideze toate părțile ciclului antifraudă: prevenire, detectare, investigare și corectare. Acesta completează o serie de alte inițiative de politică recente sau în curs, cum ar fi propunerea privind un organism interinstituțional de etică³, pachetul anticorupție⁴, reformarea în curs a Regulamentului financiar⁵, mecanismul privind statul de drept⁶ și mecanismul de condiționalitate⁷.

Acesta completează, de asemenea, investigațiile independente efectuate de Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) și de Parchetul European (EPPO).

Prezenta comunicare este însoțită de planul de acțiune revizuit.

2. PREGĂTIREA PLANULUI DE ACȚIUNE REVIZUIT

Planul de acțiune revizuit este rezultatul unui amplu proces intern de consultare al Comisiei, în special prin intermediul Rețelei de prevenire și detectare a fraudei (FPDNet), în cadrul căreia sunt reprezentate toate departamentele și agențiile executive ale Comisiei. Procesul a fost condus de OLAF, în calitate de departament al Comisiei responsabil pentru combaterea fraudei și de președinte al FPDNet. Principala concluzie a acestui proces de consultare este că, deși strategia antifraudă a Comisiei din 2019 rămâne valabilă, planul de acțiune aferent trebuie actualizat din mai multe motive.

¹ Articolul 325 alineatul (1) din TFUE.

² COM(2019) 196 final și SWD(2019) 170 final.

³ COM(2023) 311 final

⁴ JOIN(2023) 12 final, COM(2023) 234 final / 2023/0135(COD).

⁵ COM(2022) 223 final.

⁶ COM(2019) 163 final, COM(2019) 343 final.

⁷ Regulamentul (UE, Euratom) 2020/2092.

În primul rând, punerea în aplicare a planului de acțiune din 2019 este în mare măsură completă. Până în prezent, 60 din cele 63 de acțiuni fie au fost finalizate, fie, în cazul unor acțiuni repetitive sau continue, cum ar fi formarea, sunt în curs de desfășurare⁸. Sunt necesare noi acțiuni pentru a asigura progrese susținute în materie de combatere a fraudei.

În al doilea rând, din 2019 au avut loc o serie de evoluții importante, inclusiv lansarea unui nou cadru financiar multianual (CFM) pentru perioada 2021-2027, lansarea NextGenerationEU și a Mecanismului de redresare și reziliență (MRR) și începerea operațiunilor Parchetului European (EPPO).

Pentru a pregăti revizuirea planului de acțiune, OLAF a efectuat o evaluare a punerii în aplicare a planului de acțiune din 2019 prin intermediul unui sondaj în rândul departamentelor Comisiei și al agențiilor executive. Potrivit sondajului, cele mai utile măsuri din planul de acțiune din 2019 se referă la formarea și sensibilizarea cu privire la aspecte legate de fraudă, consolidarea instrumentelor informatice de prevenire a fraudei, activitatea FPDNet și îmbunătățirea strategiilor antifraudă.

De asemenea, evaluarea a oferit numeroase idei pentru noi acțiuni care urmează să fie incluse în planul revizuit, în special în ceea ce privește utilizarea extragerii de date și a altor instrumente informatice, cooperarea cu EPPO și cu agențiile descentralizate.

În plus, OLAF a colectat și a analizat principalele riscuri de fraudă identificate de departamentele Comisiei și de agențiile executive, pentru a identifica cele mai frecvente și mai semnificative riscuri de fraudă. Următoarele riscuri principale de fraudă au fost identificate:

- falsificarea declarațiilor și a documentelor aferente achizițiilor publice, granturilor și cheltuielilor administrative;
- dubla finanțare;
- conflictul de interese, corupția, favoritismul sau coluziunea;
- utilizarea abuzivă a informațiilor privilegiate;
- plagiatul;
- influența nejustificată;
- omologi care nu prezintă încredere;
- accesul nejustificat la dispozitive informatice, sisteme, conturi bancare și piraterie informatică.

Surse importante de materiale pentru planul de acțiune revizuit sunt, de asemenea, rezoluțiile anuale ale Parlamentului European privind protecția intereselor financiare ale UE⁹, rapoartele speciale ale Curții de Conturi Europene, precum și investigațiile OLAF.

Prin intermediul reuniunilor bilaterale și multilaterale și al unei consultări scrise a departamentului și agențiilor executive ale Comisiei, OLAF a colectat peste 200 de idei cu privire la acțiunile noi care trebuie incluse și la acțiunile din planul de acțiune din 2019 care trebuie continuate.

Selecția finală și elaborarea acțiunilor au fost ghidate de ambiția de a avea un plan de acțiune specific și cu impact. În plus, nevoia de continuitate a fost analizată în raport cu nevoia de

⁸Cele câteva acțiuni rămase au necesitat o actualizare.

⁹ În special rezoluțiile Parlamentului European din 19 ianuarie 2023 (P9_TA(2023)0018) și din 7 iulie 2022 (P9_TA(2022)0300).

reînnoire și inovare. S-a acordat prioritate acțiunilor legate de noile evoluții și acțiunilor care abordează riscuri importante de fraudă.

3. CELE ȘAPTE TEME ALE PLANULUI DE ACȚIUNE REVIZUIT

Cele 44 de acțiuni sunt grupate în șapte teme care reflectă prioritățile Comisiei în ceea ce privește lupta împotriva fraudei.

1. Promovarea digitalizării și a utilizării instrumentelor informatice pentru combaterea fraudei

Procesul de consultare a concluzionat că digitalizarea ar trebui să reprezinte o prioritate importantă pentru Comisie în urmărirea agendei sale antifraudă. În special, este nevoie de mai multe soluții informatice corporative pentru ca lupta împotriva fraudei să devină mai eficientă și mai eficientă. Prin urmare, Comisia va continua să exploreze posibilitățile de a spori digitalizarea și interoperabilitatea. De asemenea, este necesar să se consolideze și să se extindă în continuare utilizarea instrumentelor informatice existente, cum ar fi Arachne¹⁰, EDES¹¹, SUMMA¹² și IMS¹³, pentru a preveni, detecta și investiga fraudele. Viitoarea instituție Arachne va fi dezvoltată în scopuri de evaluare a riscurilor și de extragere a datelor în toate modurile de gestionare, în timp ce OLAF va explora opțiunile digitale pentru a comunica mai bine cu alte departamente și agenții executive ale Comisiei cu privire la investigațiile sale.

2. Sprijinirea statelor membre în vederea consolidării protecției Mecanismului de redresare și reziliență, a fondurilor de coeziune și a fondurilor pentru agricultură și pescuit

MRR este un instrument nou, cu mecanisme specifice de control și antifraudă. Prin urmare, este necesar să se acorde o atenție deosebită asigurării faptului că nicio lacună sau vulnerabilitate la fraudă nu rămâne nedetectată. Așadar, Comisia își va continua eforturile de prevenire și detectare a fraudei privind fondurile din cadrul Mecanismului de redresare și reziliență, în special printr-o analiză atentă a riscurilor legate de fraudă, corupție, dublă finanțare și conflictele de interese și prin audituri axate pe protejarea intereselor financiare ale UE. În cadrul gestiunii partajate, Comisia joacă un rol important, în special prin furnizarea de sprijin și orientări statelor membre cu privire la o serie de subiecte, cum ar fi elaborarea de strategii antifraudă și raportarea neregulilor și a fraudei în cadrul sistemului de gestionare a neregulilor (IMS). Planul de acțiune prevede că departamentele Comisiei vizate de gestiunea partajată și OLAF își vor consolida sprijinul specific acordat autorităților statelor membre.

¹⁰ Arachne este un instrument informatic integrat pentru evaluarea riscurilor, extragerea datelor și îmbogățirea datelor, dezvoltat pentru a sprijini autoritățile de management în efectuarea controalelor administrative și de gestiune în domeniul fondurilor structurale. Arachne poate fi utilizat pentru a evalua riscurile, în special cele legate de dubla finanțare și de conflictele de interese.

¹¹ EDES este sistemul de detectare timpurie și de excludere, dezvoltat pentru a împiedica persoanele și entitățile ce nu sunt de încredere să primească fonduri UE în cadrul gestiunii directe și indirecte.

¹² SUMMA este sistemul financiar central al Comisiei Europene, dezvoltat pentru a înlocui sistemul actual, ABAC.

¹³ IMS, sistemul de gestionare a neregulilor, dezvoltat pentru a permite statelor membre ale UE și țărilor candidate să își îndeplinească obligația legală de a raporta Comisiei neregulile legate de cheltuieli. Pe baza datelor din IMS, Comisia efectuează analize operaționale și strategice și publică Raportul anual privind protejarea intereselor financiare ale Uniunii Europene.

3. Consolidarea protecției fondurilor în cadrul gestiunii indirecte și în domeniul relațiilor externe

Protecția fondurilor în cadrul gestiunii indirecte este încredințată organizațiilor partenere. Cu toate acestea, Comisia rămâne responsabilă și trebuie să garanteze un nivel ridicat de protecție a acestor fonduri. Prin urmare, partenerii de implementare trebuie să raporteze în mod sistematic Comisiei cazurile de fraudă detectate. În acest scop, Comisia va oferi un sprijin sporit și acțiuni de sensibilizare adresate acestor parteneri, insistând în același timp asupra obligațiilor lor legale de a coopera.

4. Consolidarea capacității UE de a combate fraudă vamală și de a proteja veniturile UE

Pentru a stimula capacitatea UE de a combate în mod eficace fraudă vamală, instrumentele analitice și schimbul de date joacă un rol important. Comisia va dezvolta în continuare astfel de instrumente analitice și va intensifica schimbul de date. Pentru a proteja veniturile provenite din Pactul verde, Comisia va institui măsuri de reducere la minimum a riscurilor de fraudă asociate cu mecanismul de ajustare la frontieră a emisiilor de dioxid de carbon, cu sistemul UE de comercializare a certificatelor de emisii și cu alte noi resurse proprii.

5. Consolidarea arhitecturii antifraudă a UE

Arhitectura antifraudă a UE constă într-un număr mare de actori care trebuie să colaboreze într-un mod coordonat pentru a proteja cât mai mult posibil interesele financiare ale UE. Ca urmare a complexității tot mai mari a peisajului antifraudă și a caracterului sofisticat al mecanismelor de fraudă, cooperarea și coordonarea dincolo de granițele organizaționale să fie mai importante ca oricând. Comisia va continua să dezvolte cooperarea cu parteneri-cheie, cum ar fi autoritățile statelor membre și EPPO, pentru a combate fraudă. De asemenea, Comisia își va consolida sprijinul acordat agențiilor descentralizate și întreprinderilor comune, va proteja jurnaliștii de investigație ca sursă importantă de informații și va explora posibilitatea de a spori implicarea societății civile în lupta împotriva fraudei.

6. Consolidarea guvernancei antifraudă a Comisiei și menținerea unui nivel ridicat de coordonare și cooperare între departamentele și agențiile executive ale Comisiei

Deși s-au înregistrat progrese considerabile în ceea ce privește consolidarea guvernancei antifraudă și îmbunătățirea coordonării, a cooperării și a proceselor în cadrul Comisiei, astfel de eforturi trebuie să fie susținute și consolidate în domenii specifice pentru a rămâne eficace și eficiente pe termen lung. OLAF va continua să sprijine departamentele și agențiile executive ale Comisiei prin intermediul FPDNet și al consilierii sale privind strategiile antifraudă. În plus, politica antifraudă trebuie să fie luată în considerare în contextul său politic mai larg al UE. Considerațiile antifraudă trebuie să fie integrate în continuare în alte domenii de politică ce sunt legate în mod intrinsec de combaterea fraudei, de exemplu combaterea corupției și statul de drept, iar sinergiile trebuie exploatate în continuare.

7. Consolidarea culturii etice și a luptei împotriva fraudei în cadrul Comisiei

Există o nevoie continuă de a consolida cunoștințele și de a menține un nivel ridicat de conștientizare în rândul personalului Comisiei în ceea ce privește etica și aspectele antifraudă. Considerentele de ordin etic și cele care țin de lupta împotriva fraudei ar trebui să fie un reflex firesc pentru toți membrii personalului al Comisiei, în special pentru cei ale căror sarcini implică gestionarea sau controlul fondurilor UE, precum și pentru membrii Comisiei. Comisia va consolida treptat formarea și sensibilizarea cu privire la etică și combaterea fraudei într-o

manieră holistică, întrucât cele două subiecte merg mână în mână. De asemenea, Comisia va consolida baza de cunoștințe privind combaterea fraudei și va integra considerentele care țin de lupta împotriva fraudei în procesul său de recrutare.

4. PUNEREA ÎN APLICARE ȘI MONITORIZAREA PLANULUI DE ACȚIUNE REVIZUIT

OLAF va coordona și va monitoriza punerea în aplicare a planului de acțiune revizuit și va informa periodic Consiliul pentru gestiunea corporativă din cadrul Comisiei cu privire la progresele înregistrate. Pentru a asigura eforturi susținute de reducere a fraudei care afectează bugetul UE, OLAF va colabora cu departamentele Comisiei și cu agențiile executive pentru a se asigura că acțiunile relevante se reflectă în strategiile antifraudă la nivel de serviciu, în planurile de gestionare și în rapoartele anuale de activitate.

În fiecare an, Comisia va raporta celorlalte instituții ale UE și publicului cu privire la măsurile luate la nivelul UE și în statele membre pentru a proteja interesele financiare ale UE, inclusiv cu privire la punerea în aplicare a planului de acțiune. Indicatorii vor fi elaborați la nivel intern pentru a urmări progresele înregistrate.

Prin urmare, Comisia se va asigura că rezultatele acțiunilor de combatere a fraudei sunt puse la dispoziția publicului. Acest lucru ar trebui să contribuie la consolidarea încrederii cetățenilor în instituțiile UE și la asigurarea faptului că lupta împotriva fraudei rămâne o prioritate pe agenda politică a UE.

Planul de acțiune revizuit va fi pus în aplicare în perioada 2023-2026 și poate fi modificat, dacă este necesar.